

Članu _____

Predmet: Zakon o upravljanju otpadom

Sa 06.01.2012.godine stupio je na snagu Zakon o upravljanju otpadom (Sl. List CG, br.64/11).

Smatrajući da Vasoj pažnji ne bi trebalo da promakne značaj odnosnog zakona, podsjećamo na pojedine bitne odrednice iz istog:

I OSNOVNE ODREDBE (ČL.1-5)

1. Zakonom se uređuju vrste i klasifikacije otpada, planiranje, uslovi i načini upravljanja otpadom, te druga bitna pitanja od značaja za upravljanja otpadom.

2. Zakon se ne primjenjuje na:

- gasovite materije koje se emituju u vazduh;
- zemljište, uključujući neiskopano kontaminirano zemljište i građevinske objekte trajno povezane sa zemljom;
- nekontaminirano zemljište i druge materijale iskopane izvođenjem građevinskih radova, ako se taj materijal koristi za građevinske svrhe, u svom prirodnom obliku na gradilištu na kojem je iskopan;
- radioaktivni otpad;
- deaktivirane, odnosno delaborisane eksplozive;
- slamu i druge neopasne poljoprivredne ili šumske materijale, koji se nalaze u prirodi i koji se koriste u poljoprivredi, šumarstvu ili za proizvodnju energije na način kojim se ne utiče negativno na životnu sredinu i zdravlje ljudi;
- sedimente koji se premještaju unutar površinskih voda, radi upravljanja vodama i vodotocima, sprječavanja poplava ili ublažavanja posljedica poplava, suša ili regeneracije zemljišta, ako se dokaže da su ti sedimenti bezopasni;
- električne i elektronske proizvode koji se koriste za potrebe naoružanja, municije i drugih predmeta neophodnih za odbranu i bezbjednost Crne Gore;
- baterije i akumulatore koje se koriste za potrebe naoružanja, municije i drugih predmeta neophodnih za odbranu i bezbjednost Crne Gore;
- otpadne vode, otpad iz rudarstva, otpad koji nastaje na plovnim objektima, sporedne proizvode (nus proizvodi) životinjskog porijekla, uključujući prerađene proizvode životinjskog porijekla, osim onih namijenjenih spaljivanju, odlaganju na deponiji ili upotrebi u postrojenjima na biogas ili kompost, leševe uginulih životinja, uključujući životinje usmrćene radi suzbijanja epizootija i fekalne materije, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

3. Tzv. Pojmovnikom, data su bliža značanje za ukupno 57 izraza od kojih ovom prilikom, markiramo, pojedine od njih:

- deponija je mjesto čija je primarna funkcija odlaganje otpada na površini ili ispod površine zemlje, uključujući: interna mjesta za odlaganje (deponija na kojoj proizvođač odlaže sopstveni otpad na mjestu nastanka) i stalna mjesta koja se koriste za privremeno skladištenje otpada, osim transfer stanica i mjesta za skladištenje otpada prije njegove obrade za period do tri godine ili skladištenje otpada prije odstranjivanja za period do jedne godine;
- distributer proizvoda je privredno društvo ili preduzetnik koje obezbjeđuje proizvode radi stavljanja u promet ili davanja na korišćenje krajnjem korisniku;
- energetska prerada otpada je korišćenje otpada kao goriva ili na drugi način za proizvodnju energije;
- građevinski otpad je otpad koji nastaje prilikom izgradnje, održavanja i rušenja građevinskih objekata;
- imalac otpada je proizvođač otpada ili pravno ili fizičko lice koje posjeduje otpad;
- industrijski otpad je otpad koji nastaje u proizvodnim procesima u industriji i zanatstvu, a razlikuje se od komunalnog otpada po svom sastavu i karakteristikama;
- inertni otpad je neopasan otpad kod kojeg nije moguće izazvati značajnu fizičku, hemijsku ili biološku promjenu, ne rastvara se, ne sagorijeva, nije biorazgradiv, ne zagađuje životnu sredinu, ne ugrožava zdravlje ljudi i čije ocedne vode u kontaktu sa drugim materijama ne izazivaju reakcije i ekotoksično ne ugrožavaju kvalitet površinske ili podzemne vode;
- izvorni proizvođač otpada je svako lice čijom aktivnošću nastaje otpad
- komunalni otpad je otpad nastao u domaćinstvima ili prilikom obavljanja djelatnosti koji je po svojstvima sličan otpadu nastalom u domaćinstvima;
- odlaganje otpada je jedan od postupaka odstranjivanja;
- odvojeno sakupljanje otpada (selekcija) je sakupljanje otpada na način da se otpad u postupcima upravljanja otpadom drži odvojeno prema tipu i svojstvu kako bi se olakšala posebna obrada;
- otpad je svaka materija ili predmet koju je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan da odbaci u skladu sa zakonom;
- otpadna ulja su mineralna i sintetička maziva ili industrijska ulja koja se ne mogu koristiti za prvobitnu namjenu, naročito ulja iz motora sa unutrašnjim sagorijevanjem, ulja za mjenjač, ulja za turbine, ulja za hidrauliku i druga maziva i industrijska ulja;
- podzemno skladište je mjesto za odlaganje otpada u dubokoj geološkoj šupljini kao što su bivši rudnici soli ili kalijuma;
- posebne vrste otpada su: otpad od električnih i elektronskih proizvoda, otpadna vozila, otpadne gume, otpadne baterije i akumulatori, otpadna ulja, otpadna ambalaža, građevinski otpad, otpad koji sadrži azbest, PCB otpad, kanalizacioni mulj, medicinski i veterinarski otpad;
- posrednik je privredno društvo ili preduzetnik koje organizuje preradu ili odstranjivanje otpada u tuđe ime, uključujući posrednike koji otpad ne preuzimaju u fizički posjed;

- prerada otpada je postupak za dobijanje materijala ili proizvoda koji se koristi kao sirovina ili postupak pripreme otpada za dobijanje tog materijala ili proizvoda u postrojenju za preradu ili širem proizvodnom smislu;
- privremeno skladištenje otpada je skladištenje otpada za najduže godinu dana na mjestima gdje je otpad proizveden ili skladištenje radi sakupljanja otpada ili transporta do mjesta obrade otpada;
- proizvođač otpada je izvorni proizvođač otpada ili svako lice koje obavlja prethodnu obradu, miješanje ili druge postupke kojima se mijenja svojstvo ili sastav otpada;
- recikliranje je postupak prerade u cilju korišćenja otpada za zamjenu drugih materijala koji se upotrebljavaju za izvornu ili drugu namjenu;
- spaljivanje otpada je obrada otpada u stacionarnom ili mobilnom postrojenju za termičku obradu otpada sa ili bez korišćenja toplotne energije putem spaljivanja, oksidacijom otpada ili drugim termičkim procesima kao što su: piroliza, gasifikacija ili postupak plazme kada je produkt ovih procesa namijenjen naknadnom spaljivanju;
- transport otpada je prevoz otpada van postrojenja koji obuhvata utovar, prevoz (kao i pretovar) i istovar otpada;
- trgovac je privredno društvo ili preduzetnik koji je u nabavci i prodaji otpada, zastupnik proizvođača (principal), uključujući i posrednike koji otpad ne preuzimaju u fizički posjed;

II UPRAVLJANJE OTPADOM (ČL.6-17)

1. Otpad se klasifikuje po:
  - grupama i podgrupama, u skladu sa porijeklom otpada
  - vrstama, u zavisnosti od opasnih svojstava
2. Otpad se razvrstava u grupe i podgrupe, u zavisnosti od djelatnosti u okviru koje je proizveden, odnosno, od načina nastanka
3. Saglasno svojstvima evidentni su opasni i neopasni otpad
4. Karakterizacija otpada (određivanje grupe ili podgrupe), se vrši saglasno Katalogu otpada, koji donosi Ministarstvo održivog razvoja i turizma.
5. Otpad koji je prošao postupak prerade, uključujući recikliranje, ne smatra se otpadom pod uslovom da:
  - se dobijena materija ili predmet koristi u određene svrhe;
  - za takvu materiju ili predmet postoji potražnja;
  - materija ili predmet ispunjava tehničke zahtjeve za određenu namjenu u skladu sa zakonom;
  - upotreba materije ili predmeta neće prouzrokovati negativne uticaje na životnu sredinu ili zdravlje ljudi.
 Kriterijumi za prestanak statusa otpada za pojedine vrste otpada propisuju se propisom Vlade.
6. - Izvorni proizvođač otpada dužan je da primijeni tehnološki postupak, koristi sirovine i druge materijale, organizuje uslužne djelatnosti, odnosno

postupa na način kojim se sprječava nastanak otpada ili proizvodi najmanja količina otpada.

- Izvorni proizvođač otpada može obradu otpada da vrši samostalno ili da povjeri trgovcu otpada ili privrednom društvu, odnosno preduzetniku koje vrši sakupljanje ili obradu otpada, u skladu sa ovim zakonom.

- Ako se otpad, osim komunalnog otpada, radi prethodne obrade transportuje od izvornog proizvođača otpada do lica koja vrše sakupljanje ili obradu otpada iz stava 2 ovog člana, ne prestaje odgovornost izvornog proizvođača otpada za sprovođenje postupka potpune prerade ili odstranjivanja.

7. Proširena odgovornost proizvođača (privrednog društva ili preduzetnika) obuhvata:

- vođenje, čuvanje evidencije i prijavljivanje količina proizvedenih ili uvezenih proizvoda, odnosno opreme u kojima su ti proizvodi ugrađeni;

- obezbjeđivanje povrata proizvoda ili otpada koji ostane nakon upotrebe proizvoda;

- naknadno upravljanje otpadom i finansijsku odgovornost za te aktivnosti;

- obavezu pružanja javno dostupnih informacija u kojoj mjeri je proizvod pogodan za ponovnu upotrebu ili recikliranje i obavezu identifikacije reciklirajućih komponenti proizvoda;

- označavanje proizvoda natpisom proizvođača i oznakom o obaveznom odvojenom sakupljanju otpada koji nastaje iz proizvoda;

- dizajniranje proizvoda na način da se smanji negativan uticaj na životnu sredinu, smanji proizvodnja otpada i osigura da se prerada i odstranjivanje proizvoda koji je postao otpad sprovede na način prihvatljiv za životnu sredinu i zdravlje ljudi, sa preporukama za razvoj, proizvodnju i marketing proizvoda koji su pogodni za višekratnu upotrebu, tehnički trajni, a kad postanu otpad, budu pogodni za pravilnu i sigurnu preradu i odstranjivanje.

8. Obaveze imaoaca otpada:

- Imalac otpada dužan je da upravlja otpadom u skladu sa ovim zakonom.

- Imalac otpada dužan je da obezbijedi preradu otpada, a ako je prerada nemoguća ili je ekonomski ili sa stanovišta zaštite životne sredine neopravdana, dužan je da obezbijedi da se otpad odloži ili na drugi način odstrani u skladu sa ovim zakonom.

9. Zabrana miješanja opasnog otpada:

- Zabranjeno je miješanje različitih vrsta opasnog otpada i miješanje opasnog sa neopasnim otpadom.

- Pod miješanjem opasnog otpada smatra se i razrjeđivanje opasnih materija.

- Izuzetno od stava 1 ovog člana, otpad se može miješati pod uslovom da se njegovim miješanjem povećava bezbjednost postupaka obrade otpada i ako:

a) se miješanje sprovodi u skladu sa dozvolom za obradu otpada;

b) se miješanjem otpada ne povećava negativan uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi;

c) je postupak miješanja u skladu s najboljim dostupnim tehnikama.

10. Odstranjivanje otpada:

- odstranjivanje otpada vrši se na lokaciji koja je za tu namjenu određena prostorno planskim dokumentom, kao i u postrojenjima ili objektima koji ispunjavaju uslove utvrđene zakonom.
- odstranjivanje otpada vrši se u skladu sa ovim zakonom.
- zabranjeno je paljenje otpada na otvorenom prostoru.

III PLANOVI I PROGRAMI UPRAVLJANJA OTPADOM (ČL.18-30)

1. Upravljanje otpadom se vrši u skladu sa državnim planom upravljanja otpadom, te lokalnim planovima upravljanja komunalnim otpadom.
2. Državni plan upravljanja otpadom donosi Vlada, za period koji nije kraći od 5 godina, a lokalne planove upravljanja komunalnim otpadom skupština jedinice lokalne samouprave za period za koji je donijet državni plan.
3. Ostvarivanje donijetih planova podliježe godišnjim izvještajima, koji se podnose Vladi do 30.juna tekuće za predhodnu godinu, a posebno, isti sadrže segment o sprovođenju plana upravljanja medicinskim I veterinarskim otpadom, te kanalizacionim muljem.
4. Proizvođač otpada koji na godišnjem nivou proizvodi više od 200 kg opasnog otpada ili više od 20 tona neopasnog otpada dužan je da sačini plan upravljanja otpadom u skladu sa ovim zakonom.

Proizvođač otpada iz stava 1 ovog člana dužan je da sačini plan upravljanja otpadom u roku od 60 dana prije početka postupka ili aktivnosti u toku koje nastaje otpad.

Al. 1 i 2 ove tačke ne odnose se na komunalni otpad.

Zakonom je propisano I sadržaj plana upravljanja otpadom proizvođača otpada. Zakon takođe propisuje neophodnu saglasnost na plan upravljanja otpadom proizvođača otpadom, koju daje Agencija za zaštitu životne sredine na period od 3 godine.

IV DOZVOLE I REGISTRACIJE (ČL.31-45)

1. Preradu i/ili odstranjivanje otpada, može da vrši privredno društvo ili preduzetnik, ako ima odgovarajuću opremu, postrojenje za obradu otpada i potreban broj zaposlenih, a na osnovu dozvole za preradu, odnosno, odstanjivanje otpada.
2. Ispunjenost uslova cijeni Agencija za zaštitu životne sredine, i izdaje dozvolu na period do 5 godina, a koji period se i može produžiti. Ista agencija vodi i Registar izdatih dozvola.
3. Predmetna dozvola se izdaje na osnovu zahtjeva koji sadrži naročito:
  - podatke o podnosiocu zahtjeva (ime i adresa, odnosno naziv i sjedište);
  - podatke o postupku prerade i/ili odstranjivanja i lokaciji na kojoj će se vršiti obrada otpada;
  - vrstu otpada, u skladu sa katalogom otpada, sa osnovnim hemijskim sastavom i karakteristikama otpada;

- planirane godišnje količine pojedinih vrsta otpada;

- način transporta otpada;

- planirani period za obavljanje prerade i/ili odstranjivanja otpada.

4. Sakupljanje, odnosno transport otpada može da vrši privredno društvo ili preduzetnik ako ima opremu za sakupljanje, odnosno transport otpada i potreban broj zaposlenih.

Sredstva i oprema kojima se sakuplja, odnosno transportuje otpad moraju da obezbjeđuju sprječavanje rasipanja ili preliivanja otpada i širenje prašine, buke i mirisa.

Sredstva i oprema kojima se sakuplja, odnosno transportuje opasni otpad moraju da ispunjavaju uslove utvrđene zakonom kojima je uređen prevoz opasnih materija.

5. U odgovarajući registar upisuju se privredna društva, odnosno, preduzetnici koji vrše poslove trgovca, odnosno posrednika u pitanjima upravljanja otpadom.

6. Upravljanje komunalnim otpadom (sakupljanje, prerada I odsranjivanje), vrši se u skladu sa ovim zakonom, a lokalne samouprave su dužne selektivno sakupljanje otpada organizovati do 2015.godine.

V POSEBNE VRSTE OTPADA (ČL.46-64)

1. Kao posebne vrste otpada zakonom su određene:

- Otpad od električnih I elektronskih proizvoda
- Otpadna vozila
- Otpadne gume
- Otpedne baterije I akumulatori
- Otpadna ulja
- Otpadna ambalaža
- Građevinski otpad
- Otpad koji sadrži azbest
- PCB I otpad koji sadrži pcb
- Komunalni kanalizacioni mulj
- Medicinski I veterinarski otpad

2. Za sve vrste posebnog otpada propisani je odgovarajući režim (zabrane, dužnosti, sakupljanje, prerade, odlaganje I sl.).

VI SPALJIVANJE I SUSPALJIVANJE OTPADA (ČL.65-67)

1. Otpad se spaljuje u postrojenjima za spaljivanje i/ili suspaljivanje otpada

2. Ministarstvo održivog razvoja I turizma propisno bliže uređuje pitanja o spaljivanju i/ili suspaljivanju otpada.

VII DEPONOVANJE I SKLADIŠTENJE OTPADA (ČL.68-78)

1. Deponije za otpad mogu biti :

- Za opasni otpad
- Za inertni otpad
- Za neopasan otpad

2. Ministarstvo održivog razvoja I turizma propisima bliže utvrđuje lokacije, uslove izgradnje, sanitarno-tehničke uslove, način rada I zatavranja deponija, stručnu spremu I klasifikaciju rukovodioca deponije.

3. Zakonom je precizirano da je na deponiju zabranjeno odlaganje otpada u slučajevima bliže naznačnim samim zakonom.

4. U principu je zabranjeno odlaganje opasnog otpada na deponiju za neopasni otpad, ali su predviđeni I izuzeci bliže naznačeni zakonom.

5. Na otpadu za inertni otpad može se odlagati samo ta vrsta otpada.

6. Mješani komunalni otpad odlaže se na deponiju za neopasan otpad.

7. Zatvaranje dijela ili cijele deponije precizirano je samim zakonom.

8. Finansijska sredstva za odlaganje na deponiji I zatavaranje deponije plaća proizvođač otpada na toj deponiji, a po cijenama utvrđenim saglasno zakonom kojim se uređuju komunalne djelatnosti.

9. Otpad se može skladištiti:

- Na privremenom skladištu ne duže od godinu dana,
- Na skladištu obrađivača otpada do 3 godine
- U podzemnom skladištu.

Skladištenje se vrši na način i u mjestu koji ispinjava određene uslove saglasno propisu Vlade.

10. Jedinice lokalne samouprave koje nemaju izgrađenu deponiju u skladu sa zakonom, mogu privremeno skladištiti komunalni otpad na način određen aktom skupštine jedinice lokalne samouprave.

VIII PREKOGRANIČNO KRETANJE OTPADA (ČL.79-83)

1. Prekograničnom kretanje otpada smatra se:

- Uvoz otpada na teritoriju CG
- Tranzit otpada inostranog porijekla preko teritorije CG
- Izvoz otpada sa teritorije CG

2. Zabranjen je uvoz opasnog otpada, te neopasnog otpada radi odstranjivanja I korišćenja kao gorivo za proizvodnju energije.

3. Za uvoz I transit neopasnog otpada mora se obezbjediti dozvola koju izdaje Agencija.

IX FINANSIRANJE UPRAVLJANJA OTPADOM (ČL.84-85)

1. Imalac otpada plaća troškove sakupljanja, prevoza i obrade otpada u skladu sa principom "zagađivač plaća".

Troškove upravljanja otpadom snose i proizvođači, uvoznici i distributeri proizvoda od kojih otpad potiče.

2. Za upravljanje otpadom plaća se posebna naknada.

Posebnu naknadu za upravljanje otpadom iz stava 1 ovog člana plaćaju: proizvođači i uvoznici baterija i akumulatora; svih ulja, osim ulja koja se koriste u prehrambene i kozmetičke svrhe; guma; ambalaže; električnih i elektronskih proizvoda i vozila.

Posebna naknada iz stava 1 ovog člana prihod je budžeta Crne Gore.

Sredstva iz stava 3 ovog člana uplaćuju se na poseban račun i koriste se za kofinansiranje troškova realizacije projekata iz oblasti upravljanja otpadom i troškova preuzimanja, sakupljanja i obrade posebnih vrsta otpada iz člana 64 ovog zakona.

Bliži kriterijumi, visina i način plaćanja posebne naknade utvrđuju se propisom Vlade.

X NADZOR (ČL.86-89)

1. Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo za održivi razvoj I turizam, te nadležni organi lokalne samouprave.

2. Poslove inspekcijskog nadzora, sve vrste otpada osim komunalnog, vrši ekološka inspekcija.

3. Poslove inspekcijskog nadzora za komunalni I građevinski otpad vrši komunalna inspekcija.

4. Ovlašćenja ekološkog I komunalnog inspektora utvrđena su zakonom, uključiv I Zakon o inspekcijskom nadzoru.

5. Tržišni inspektor takođe ima ovlašćenja u kontroli primjene odnosnog zakona.

XI KAZNENE ODREDBE (ČL.90-91)

1. Propisane su novčane kazne za prekršaje za ukupno 13 inkriminacija u rasponu od 1000€ do 40000€ za pravna lica, za preduzetnike u rasponu 1000-6000€, a za odgovorna lica u pravnom licu u rasponu od 500€-4000€.

2. Propisane su prekršajne kazne za ukupno 57, manje značajnih inkriminacija u rasponu od 500-20000€ za pravna lica, za preduzetnike u rasponu od 500-6000€, a za odgovorna lica u pravnom licu u rasponu od 250-2000€.

XII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (ČL.92-96)

1. Podzakonska akta za sprovođenje ovog zakona donijeće se do 06.01.2014.godine.

2. Do donošenja propisa pod tč.1, primjenjivaće se podzakonska akta donijeta na osnovu ranijeg Zakona o upravljanju otpadom (Sl. List RCG, br.80/05, Sl. List CG, br.73/08).
3. Privredna društva I preduzetnici dužna su uskladiti svoja poslovanja sa ovim zakonom do 06.01.2014.godine.
4. Državni plan upravljanja otpadom, donijeće se do 31.03.2013.godine.
5. Lokalni planovi upravljanja otpadom, uskladiće se sa državnim planom upravljanja otpadom do 31.09.2013.godine.

Pripremio:
Branislav Begović
Pravni savjetnik